

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะมุงอนาคต ความพึงพอใจ ในวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยนั้น สามารถนำมาเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2536) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 1.1 หลักการและเหตุผลของหลักสูตร
 - 1.2 วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร
 - 1.3 วัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตร
2. ลักษณะมุงอนาคต
 - 2.1 ความหมายของลักษณะมุงอนาคต
 - 2.2 ความสำคัญของลักษณะมุงอนาคต
 - 2.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุงอนาคต
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุงอนาคต
3. ความพึงพอใจในวิชาชีพ
 - 3.1 ความหมายของความพึงพอใจในวิชาชีพ
 - 3.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในวิชาชีพ
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพ
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2536) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.1 หลักการและเหตุผลของหลักสูตร

แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและธุรกิจยุคใหม่ จะยิ่งทวีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมีผลต่อสภาพแวดล้อมวิถีการดำเนินชีวิตและสุขภาพ ดังนั้น สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาด้านพลศึกษา การกีฬา และการออกกำลังกาย จึงควรตระหนักถึงแนวโน้มและสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น เพื่อพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการผลิตบัณฑิตในสาขาดังกล่าวให้มีคุณสมบัติและมีคุณภาพสูง สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งตรงกับความต้องการหรือความมุ่งหวังขององค์กรผู้ใช้นิติ ทั้งภาครัฐบาลและธุรกิจเอกชน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงเปิดหลักสูตรใหม่ (พ.ศ.2536) ขึ้น (ปรีชา กลิ่นรัตน์, 2537)

1.2 วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร

1. เพื่อเน้นให้หลักสูตรมีความทันสมัย มีความเหมาะสม สอดคล้องและสนองต่อความต้องการของนักเรียน ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533

2. เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องเป็นไปในทิศทางการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาของประเทศในยุคของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกีฬาและธุรกิจกีฬา

3. เพื่อมุ่งให้นักศึกษาได้ศึกษาปรัชญาและแนวคิดทางวิชาชีพพลศึกษาสมัยใหม่ที่จะสามารถประกอบอาชีพทั้งสถานะผู้สอนในสถาบันของรัฐและเอกชน ตลอดจนการทำงานทางธุรกิจกีฬาหรือพลศึกษาให้กับภาคเอกชน

1.3 วัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณสมบัติและความสามารถดังนี้

1.3.1 มีจริยธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบ และศรัทธาในวิชาชีพ

1.3.2 มีความรู้ด้านวิชาการ มีทักษะในการถ่ายทอดและปฏิบัติจริง

1.3.3 มีความรู้และรอบรู้เชิงผสมผสานด้านพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ

เทคโนโลยีกีฬาและธุรกิจกีฬา

1.3.4 มีความสามารถปฏิบัติการสอน พลศึกษา สุขศึกษา และนันทนาการ
ทั้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

1.3.5 มีความสามารถปฏิบัติงานทางธุรกิจกีฬา พลศึกษา และนันทนาการ
ในภาคเอกชนหรืออาชีพอิสระที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรมี 2 แผนคือ

- แผน ก. พลศึกษาและวิทยาศาสตร์สุขภาพ
- แผน ข. พลศึกษาและเทคโนโลยีธุรกิจกีฬา

หลักสูตรทั้ง 2 แผน นักศึกษาต้องเรียนตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 136 หน่วยกิต

2. ลักษณะมุ่งอนาคต

2.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orentation)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจจนิก (2520) ได้ให้ความหมายว่า
เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้ใน
สถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลใหญ่กว่าในอนาคต แทนรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะรับใน
ทันทีหรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมาหรือ
เพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตจะตรงข้ามกับลักษณะ
มุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นบุคลิกภาพของบุคคลได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะ
ของความสามารถบังคับใจตนเองหรือพลังอีโก้ (EGO) ซึ่งมีลักษณะประกอบด้วย การมีสติปัญญาดี
มีความตั้งใจจดจ่อ มีสมาธิ มีความอดได้รอได้ มีความภาคภูมิใจในตนเองและสภาพแวดล้อม
ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ส่งเสริมให้เกิดขึ้นด้วยการฝึกบังคับร่างกายและจิตใจ สร้างสภาพแวดล้อม
ให้คงที่สำหรับเด็กจนทำให้เด็กสามารถทายเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ (ดวงเดือน
พันธุมนาวิน, 2522)

สงวน ช้างฉัตร (2524) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นกระบวนการหรือการตัดสินใจ
หรือแสวงหาแนวทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและนำมาซึ่งอนาคตที่พึงประสงค์

ธีรวัฒน์ นิจนตร (2525) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกัน
อย่างหนึ่งว่าคนเราควรจะมีวุฒิภาวะของอนาคต รู้จักควบคุมหรือผลักดันอนาคตให้เป็นไป

ตามที่ต้องการ กระตุ้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงอันตรายบางอย่างและหาทางป้องกันหรือแก้ไขไม่ให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้

นาคยา บิลันธานนท์ (2526) กล่าวถึงความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต โดยสรุปว่าเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

รัตนา ประเสริฐสม (2526) กล่าวว่า การมุ่งอนาคต เป็นความสามารถที่จะมองการณ์ไกลและวาดภาพอนาคตของตน การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคตและความประพฤติไปสู่วิถีทางนั้น

พินิตา สินสุวรรณ (2527) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เพราะเล็งเห็นผลภัยที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

เพ็ญแข ประจันปัจฉิน (2527) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง ลักษณะนิสัยที่อดได้รอได้หักห้ามใจตนเอง เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางหรือความสำเร็จหรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่หรือมีคุณค่ามากกว่า รวมทั้งความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้าและมีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยความรับผิดชอบด้วย

จินตนา บิลมาศ และคนอื่น ๆ (2529) สรุปการมุ่งอนาคตว่าหมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วรเทพ สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2529) ได้กล่าวถึง ลักษณะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนไว้ว่า การมุ่งอนาคตหมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการควบคุมตนเองนั้น หมายถึง ความสามารถที่จะละเว้นการกระทำบางชนิดหรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละหรืออดทนในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้

จรรยา สุวรรณทัต (2531) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะของการมองสู่อนาคตข้างหน้า จัดว่าเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น แต่

ครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษย์ชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับ และควรมีจิตลักษณะที่

บุญรบ ศักดิ์มณี (2532) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง ความสามารถทางการรับรู้และคิดตลอดจนการรับรู้สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งที่เป็นเวลาใกล้ปัจจุบัน หรือไกลปัจจุบันออกไปทุกที สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นขณะที่คิดยังเป็นนามธรรม ไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม ฉะนั้น ผู้ที่มีสติปัญญา และรู้จักคิดพัฒนาแล้วจะสามารถคิดถึงอนาคตได้ชัดเจน และเห็นความสำคัญของอนาคตวิธีการฝึกให้บุคคลมุ่งอนาคตทำโดยกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่อาจจะเกิดในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล โดยการยกตัวอย่างให้และให้ฝึกการรู้จักคิดในทำนองนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาลเทศะต่าง ๆ

สมจิตต์ เพิ่มพล (2532) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่าหมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรอรับผลดีและป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองในการกระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมาทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ในภายหลัง

สุพล วังสินธ์ (2534) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่าหมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้จะเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ก็ไม่ย่อท้อ มีความกระตือรือร้นที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งมวลโดยมุ่งที่จะให้เกิดผลสำเร็จในชีวิต ตามความปรารถนาในอนาคตเป็นหลัก ยอมรับความลำบากในปัจจุบันเพื่ออนาคตที่ดี

นักจิตวิทยาทั้งหลาย (Kohlberg, 1954; Mischel, 1974; Wright, 1975 อ้างถึงใน สุมิตร งานชัด, 2539) พบหลักฐานว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นด้านหนึ่งของพลัง อีโก (Ego Strength) ของบุคคล ซึ่งจะเป็นทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถระงับ หรือชลอการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ของตนได้ ฉะนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม กับกาลเทศะ และไม่เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย

นอกจากนี้ Mischel and otther (1966) ยังกล่าวไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะด้านอื่น ๆ ของบุคคล เช่น ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคม ต่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการปรับตัว และด้านสติปัญญาและความเฉลียวฉลาด

Heckhausen (1967) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่าหมายถึง ความสำคัญของการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาว การมองผลที่จะส่ง ไปยังอนาคต รู้จักอดได้รอได้ หรืออดเปรี้ยวไว้กินหวาน ลักษณะมุ่งอนาคตสูงนี้จะ

ปรากฏมากในผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทุก ๆ ด้าน

Mischel (1974) ยังได้ประมวลความคิดเห็นของนักจิตวิทยาหลายท่านที่เชื่อถือได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง ความสามารถที่จะคิดถึงการณในระยะยาวไปในอนาคต เป็นลักษณะของผู้มีคุณสมบัติด้านอื่น ๆ สูงด้วยคือ ด้านสติปัญญาและสุขภาพจิตและเชื่อว่าการรู้จักอดได้หรือการควบคุมตนเอง หรือการอดเปรี้ยวไว้กินหวานด้วยความสมัครใจของผู้กระทำนั้นมีความสำคัญต่อประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี โดยเฉพาะพฤติกรรมของประชาชน โดยจะต้องละวางการบำบัดความต้องการในทันทีทันใด และยอมรับความสำคัญของการวางแผนและการดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่า ความไม่สามารถจะอดได้รอได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนการล้มเหลวในการทำงานได้

Key (1975, อ้างถึงใน จินตนา บิลมาศ และคณะ, 2529) เชื่อว่าบ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้น อยู่ที่ลักษณะความมั่นคงของสังคมของบุคคล, บุคคลจะต้องเคยได้รับประสบการณ์ว่าสิ่งที่ตนรอคอยนั้น ตนได้รับจริง ๆ ในที่สุด นอกจากนั้นการเคยประสบความล้มเหลวต่าง ๆ ในชีวิตก็เป็นสิ่งที่เชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะกระทำการต่าง ๆ เพราะมีความหวังว่าจะสามารถทำได้สำเร็จดังที่เคยประสบมาแล้ว ฉะนั้น ลักษณะมุ่งอนาคต จึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2520)

Segura (1976 อ้างถึงใน นิทยา อึ้งบุญชู, 2538) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคต การวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้

จากความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลเป็นการมองสู่อนาคต และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ตัดสินใจกระทำการอย่างเหมาะสม เล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ สามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อสู่เป้าหมายที่ต้องการและมีความพยายามในการอดได้รอได้ เพื่อให้เกิดผลดีหรือป้องกันผลเสีย ในปัจจุบันก่อให้เกิดความล้มฤทธิ์ผลตามต้องการในชีวิตอนาคต

2.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องเห็นความสำคัญของการวางแผน เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต (Mischel, 1974) ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะทางจิตใจที่สำคัญ และเกี่ยวกับการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลในตัวของบุคคลและสังคม นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตอื่น ๆ ของบุคคลด้วย ที่สำคัญคือ สติปัญญา และจริยธรรม (จรรยา สุวรรณทัต, 2531) ซึ่ง Wright (1975) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย ซึ่งจะเห็นว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย และยังพบว่า ยูวอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ สอดคล้องกับ สุนล วังสินธ์ (2534) ที่กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรม

ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก (2520) กล่าวถึง ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งจะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2529) ได้ให้ลักษณะของผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. สามารถคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของอนาคต และตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม
2. หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการ เพื่อเป้าหมายในอนาคต
3. รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้ รอได้ อย่างเหมาะสม
4. สามารถให้รางวัลและลงโทษตนเอง เมื่อกระทำให้เหมาะสม

ไพโรจน์ โตเทศ (2531) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม ตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และให้รู้จักวางแผนล่วงหน้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อุบลรัตน์ เต็งไตรลักษณ์ (2520) ที่กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กในการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต โรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่จะเริ่มกำหนดจุดประสงค์และวิธีการศึกษาโดยพิจารณาอนาคตมิใช่อดีต ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนควรจะให้ผู้เรียนคำนึงถึงอนาคต และสร้างคนให้พร้อมสำหรับสังคมปัจจุบัน และขณะเดียวกัน

สามารถปรับตัวให้อยู่ในอนาคตได้ (ดนัย เทียนบุณ, 2525)

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) กล่าวถึง ความสำคัญของการมุ่งอนาคตว่า เป็นการคำนึงถึงอนาคตและควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้น ทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน และจันทนา นนทิก (2533) กล่าวว่า บุคคลที่มีเป้าหมายหรือมีการกำหนดสิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้าชัดเจน ย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามอย่างจริงจัง ในการกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต ซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรมคือ

1. เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการทำงานนั้น
2. เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการทำงาน โดยต้องตระหนักถึงความสำคัญนอกจากนี้ลักษณะมุ่งอนาคตยังเป็นพลังผลักดันให้กระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว พระเทพเวที (2532) ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่าคนที่พัฒนา มีปัญญา มีชีวิตที่ดี ควรรู้จักจุดหมายของชีวิต เพื่อจะได้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งงามและใช้สำรวจตนด้วยตนเอง จะได้มีความมั่นใจในการที่จะพัฒนาตนให้ยิ่งขึ้นไป

สมตลย์ ชาญนวงศ์ (2533) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและมีการควบคุมตนเองสูงไว้ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
2. สามารถอดได้รอได้ "สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน"
3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่า ทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล
5. สามารถงดเว้นจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับหรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้จากความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตนั้นเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความรับผิดชอบ มีเป้าหมายชีวิตและเห็นความสำคัญของการวางแผนอนาคต สามารถอธิบายปรากฏการณ์

ต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล มีแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี

2.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณสมบัติที่สำคัญควรส่งเสริมให้เด็กมีทุกคน เด็กที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย (พนิดา ลินสุวรรณ, 2527) ปัจจุบันสิ่งที่ช่วยส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต เช่น

1. เด็กต้องได้รับแรงเสริมในทางบวกจากครูคือ ครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะนำช่องทางให้เด็กรู้จักตั้งเป้าหมายหาแนวทางเลือกสำหรับชีวิตจริง ๆ มิใช่เพ้อฝัน
2. ในการเรียนการสอน ครูต้องกระตุ้นให้กำลังใจและส่งเสริมให้เด็กคิดคือ ครูต้องมีกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต เด็กจึงจะมีลักษณะมุ่งอนาคตด้วย
3. เด็กจะต้องได้รับการยอมรับความคิดเห็นคือ ในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งแฝงไว้ด้วยค่านิยม การประเมินผลของครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความมั่นใจในความคิด และแสดงออกในรูปพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเอาใจใส่ดูแล โดยใช้หลักจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง
4. ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมภายในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจกล้าตัดสินใจให้โอกาสเด็กคิดแก้ปัญหา ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและอยู่ภายในบรรยากาศที่อบอุ่นซึ่งจะเป็นแนวทางที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กได้ดี (พรณี ชูชัย, 2522)

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2527) กล่าวว่า ครูต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมโดยการสอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อบรรยากาศและอนาคตวันนี้ เมื่อเขาเติบโตในวันข้างหน้า เขาจะรับผิดชอบทั้งต่อบรรยากาศและอนาคต

สำหรับเรื่องนี้ ไพโรจน์ โตเทศ (2530) กล่าวว่า ครูต้องกระตุ้นให้เด็กจินตนาการในการสร้างอนาคตในลักษณะการวางแผนอนาคตของตนเอง

สุจิต เพียรชอบ (2530) ได้เสนอแนะไว้ว่า ในการเรียนการสอนควรสอนเรื่องของอดีตน้อยลงควรสอนเรื่องปัจจุบันและอนาคตให้มากขึ้น นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนให้พร้อมที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าว่า ในอนาคตจะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้น มีปัญหาใดขึ้นนักเรียนจะสามารถเผชิญกับอนาคตได้อย่างกล้าหาญ สุขุม เยือกเย็น

สุรพงษ์ ชูเดช (2534) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่คาดการณ์ได้ว่า อะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เห็นคุณค่าของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าสิ่งเล็กน้อยที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน และจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อว่าสิ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตจะเกิดขึ้นกับตนได้จริง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่จะมีลักษณะมุ่งอนาคต จะต้องเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางการคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดของ เพียเจต์ ขั้นตอนการดังกล่าวคือ ขั้นตอนปฏิบัติการเชิงระบบ (Formal Operation : อายุระหว่าง 11-15 ปี) ทั้งนี้เพราะการคาดว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต สิ่งนั้นยังไม่มีตัวตน ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรมหรือสัญลักษณ์และการเห็นความสำคัญของสิ่งที่ยังเป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ ต้องใช้ความสามารถทางการคิดเชื่อมโยงกับหน่วยการคิดอื่น ๆ ดังนั้น บุคคลที่มีความสามารถด้านการรู้คิดสูงย่อมจะง่ายต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้นด้วย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

1. งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

รัตนา ประเสริฐธรรม (2526) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมอนามัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลสรุปได้ว่า

ผลจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า โดยธรรมชาติแล้วผู้ที่มีความพยายามสูงจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงมีการหยั่งรู้เวลาในอนาคตสูง มีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยสูง มีการมุ่งกระทำพฤติกรรมอนามัยสูง และมีการรายงานการกระทำพฤติกรรมอนามัยสูง ผู้ที่อดได้รอได้สูงจะมีการรายงานการกระทำพฤติกรรมอนามัยสูง นอกจากนี้ยังพบว่า การฝึกการอดได้รอได้ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติ ในขณะที่การฝึกการรับรู้ของความพยายามส่งผลต่อพฤติกรรมอย่างเดียว ฉะนั้น การฝึกการอดได้รอได้จึงให้ประโยชน์มากกว่าการฝึกการรับรู้ผลของความพยายามอยู่บ้าง แต่อาจจะใช้ทดแทนกันได้โดยต้องฝึกทั้งสองอย่างพร้อมกัน

บุญรบ คักคัมณี (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ข้าราชการที่ได้รับการฝึกการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองหรืออย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวช่วยพัฒนาข้าราชการให้มีลักษณะมุ่งอนาคตและสามารถควบคุมตน

เองสูงกว่ากลุ่มข้าราชการที่ไม่ได้รับการฝึกเลย

2. ข้าราชการที่ได้รับการฝึกการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง มีทัศนคติทางด้านการมุ่งทำงานเพื่อผลในอนาคตสูงกว่ากลุ่มข้าราชการที่ไม่ได้รับการฝึกเลย

3. ข้าราชการที่ได้รับการฝึกการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียวมีทัศนคติที่มีด้านการมุ่งทำงานราชการเพื่ออนาคตและมีพฤติกรรมที่นำปรารถนาในการทำงานสูงกว่ากลุ่มข้าราชการที่ไม่ได้รับการฝึกเลย

4. ข้าราชการที่มีความพร้อมทางจิตใจมาก อิทธิพลของการฝึกการมุ่งอนาคตมีผลต่อพฤติกรรมการมุ่งอนาคตของข้าราชการแต่ไม่สามารถมีอิทธิพลต่อผลการควบคุมตนเองของข้าราชการที่มีความพร้อมทางจิตใจมาก ส่วนข้าราชการที่มีความพร้อมด้านจิตใจน้อย อิทธิพลของการฝึกมุ่งอนาคตมีผลต่อพฤติกรรมการมุ่งอนาคต และการควบคุมตนเองด้วย

5. ข้าราชการที่ได้รับการฝึกลักษณะการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการได้

งานวิจัยในต่างประเทศ

Lamm, Rolf and Gisela (1976) ศึกษาเพศและชนชั้นที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคตด้านความหวัง ความกล้า จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคตและการมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย พบว่า เด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกล้าในด้านอาชีพมากและจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำ

Wright (1975) วิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือ ผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายจึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้มีจริยธรรมสูงด้วยและยังพบอีกว่า ขวอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

Raynor (1978 อ้างถึง ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2530) ได้วิจัยพบว่า บุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีการจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และเป็นผู้ที่ยืนหยัดในการทำงานปัจจุบันมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2530 อ้างอิงมาจาก Raynor, 1978)

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการงานและการเรียน ความสามารถในการควบคุมตนเอง แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความเพียรพยายาม มีพฤติกรรมการอดได้รอได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

3. ความพึงพอใจในวิชาชีพ

3.1 ความหมายของความพึงพอใจในวิชาชีพ

Morse (1955) ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลง ถ้ามีความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำกิจกรรม

Strauss and Sayless (1960) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในกิจกรรมใด บุคคลจะปฏิบัติภารกิจนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

Good (1973) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าหมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกในลักษณะเห็นด้วย ชอบสนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

ความพึงพอใจในวิชาชีพหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาที่มีต่อสาขาวิชาพลศึกษา และเทคโนโลยีธุรกิจกีฬา โดยรู้สึกกว่าวิชาชีพที่เรียนเป็นวิชาที่มีคุณค่าและสามารถประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จได้ในอนาคต สามารถสนองความต้องการจนเกิดความพึงพอใจได้

ในการจัดการเรียนการสอน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่ สมบูรณ์ พรรณภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคำ (2518) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเรียนรู้หรือมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในภาวะพึงพอใจ สุขใจเป็นเบื้องต้นนั่นคือ บุคคลจะต้องได้รับการจูงใจทั้งในลักษณะนามธรรมและรูปธรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brown and Holtzman (1955, อ้างถึงใน ประพนธ์ แสงจันทร์, 2529) สรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีสติปัญญาเท่าเทียมกัน ถ้ามีแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

จะเห็นว่าความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากว่านักศึกษามีความพึงพอใจในสาขาวิชาชีพ ก็จะก่อให้เกิดความตั้งใจอยากรู้ อยากเห็น ในวิชา

ที่เล่าเรียนและเอาใจใส่ในการเรียนอย่างแท้จริง รู้สึกว่าวิชาชีวะที่เรียนเป็นวิชาที่สนุก มีคุณค่า และสามารถประกอบอาชีพประสบความสำเร็จต่อไปได้

3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในวิชาชีพ

ในการศึกษาความพึงพอใจในวิชาชีพ ตามแนวทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Vroom (1964) โดยที่ทฤษฎีประยুক্তทฤษฎีนี้มาจาก ทฤษฎีการเป็นเครื่องมือ (Instrumentality Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีการเรียนรู้ โดย Lewin (1935) และ Tholman (1932) เคยศึกษา โดยเน้นที่การเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมกับ ผลที่ติดตามการกระทำพฤติกรรม (Mitchell and Biglan, 1971) ทฤษฎีการเป็นเครื่องมือ มีสมมติฐานว่า "พฤติกรรมของบุคคล จะถูกกำหนดโดยความคาดหวังของบุคคลว่า พฤติกรรม จะนำไปสู่ผลภายหลังต่าง ๆ และการประเมินผล ภายหลังเหล่านั้น"

ทฤษฎีนี้จึงประสบความสำเร็จมาก เมื่อนำมาใช้ทำนายพฤติกรรม และทำความเข้าใจ การตัดสินใจที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความจริงที่ว่า บุคคลตัดสินใจกระทำการใด สิ่งหนึ่ง จากความเชื่อของเขาที่มีต่อสิ่งนั้น จะทำให้เขาได้รับสิ่งที่ก่อให้เกิดความพอใจ หรือ ประโยชน์ต่อตัวเขามากที่สุด

ทฤษฎีของโรว์ (Roe, 1956)

จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theory) ได้กล่าวถึงความต้องการ เป็น สิ่งกระตุ้นให้บุคคลเลือกอาชีพ คนทุกคนอยู่ภายใต้อิทธิพลของความต้องการซึ่งสามารถสนอง ความพอใจได้ และความต้องการนี้ได้รับจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตอนต้น โรว์เน้นว่า งานเป็นสิ่งที่หนึ่งซึ่งสนองความต้องการ และสร้างความพอใจให้แก่บุคคลได้

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในวิชาชีพ

วิเชียร ท่อนทอง (2537) สํารวจนิสัยและทัศนคติที่มีต่อการเรียนและทัศนคติที่มีต่อ อาชีพพลศึกษาของนิสิต นักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขา พลศึกษา ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 326 คน พบว่า ทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพพลศึกษา อยู่ในระดับดีและทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพพลศึกษาระหว่างนักศึกษาชายและหญิง ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

McNeese (1968) ได้พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ของนิสิตปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปีมี 9 ประการคือ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ความพึงพอใจ ในรายวิชาที่มหาวิทยาลัยจัดให้เรียน บรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยที่อบอุ่นและเป็นกันเอง มหาวิทยาลัยมีรากฐานทางวิชาการสูง ปรินซิพของมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง มีโครงการเด่น ๆ ในคณะวิชาต่าง ๆ และการมีโอกาสดูแลเยี่ยมเยียนมหาวิทยาลัยแห่งนั้น

Cochran (1969) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเข้าใจตนเอง แรงจูงใจในการ เรียนและระดับความปรารถนาทางอาชีพของนักเรียนชั้นปีที่ 9 และ 12 พบว่า แรงจูงใจทาง ด้านการเรียน และระดับความปรารถนาทางด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แรง จูงใจทางด้านการเรียน และระดับความปรารถนาทางด้านอาชีพของนักเรียนที่เตรียมตัวจะเรียน สายอาชีพ และสายสามัญ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Dobbins (1969) ได้ศึกษาถึงความปรารถนาและความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 429 คน จากรัฐหลุยเซียนาพบว่า ครอบครัวมี อิทธิพลต่อเรื่องเหล่านี้มากคือ บิดามารดามีอิทธิพลต่อการเลือกวิชาที่จะศึกษา ส่วนเพื่อนมีอิทธิพล รองลงไป นอกจากนี้ การเลือกวิชาที่จะศึกษาต่อของนักเรียนยังขึ้นอยู่กับความสนใจ พื่อใจ และ ลักษณะของงานอีกด้วย

Richards (1978) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่ออาชีพศึกษาและการเลือก ในหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนที่เลือกทางอาชีพศึกษา 240 คน ที่ไม่เลือกทางอาชีพศึกษา 240 คน ผลของการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เลือกทางอาชีพศึกษา มีเจตคติเชิงนิมิตมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เลือก

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement)

4.1 ความหมายโดยทั่วไปของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ขนาดของความ สำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายาม อาจเป็นผลจากการกระทำ ที่อาศัยความ สามารถทางร่างกายหรือทางสมอง (Arnold and Meili, 1972) ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต้องอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรด เนื่องจากได้ผลที่เชื่อ ถือได้มาก เพราะอย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาผู้สอนจะต้องพิจารณา องค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายด้าน (Thorndike and Hagen, 1961)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนของนักศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากันนั้น มิได้หมายความว่า จะมีผลสัมฤทธิ์เท่ากัน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีองค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual Factor) เช่น เชาวน์ปัญญา ความถนัด และองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non Intellectual Factor) เช่น วุฒิภาวะ ความสนใจ ทักษะคติ บุคลิกภาพ คุณภาพของการจัดการศึกษา ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นต้น (ชวร เหล็กเพชร, 2522)

Mehrens and Lehmann (1975) ได้กล่าวว่า "นักเรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นกับความสามารถหรือเชาวน์ปัญญาอย่างเดียว องค์ประกอบอื่นก็อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจ นิสัยในการเรียน ทักษะในการเรียนและทักษะคติของนักเรียนที่มีคุณค่าทางการศึกษาต่อครู โรงเรียน และวิชาที่เรียน"

Good and Other (1959) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ไว้ว่า หมายถึงความสำเร็จ (Accomplishment) หรือความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือความรู้ต่าง ๆ และให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) ไว้ว่า หมายถึง

1. ความรู้และทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว การทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการวัดผลหรือทั้งสองอย่างรวมกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ฯลฯ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นภาพร เมษรักษ์วนิช (2515) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและทัศนคติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 400 คน แยกเป็นแผนกวิทยาศาสตร์ ชาย 100 คน หญิง 100 คน แผนกศิลป์ ชาย 100 คน หญิง 100 คน พบว่า นิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ขนาด .614 และ .400 ตามลำดับ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีความแตกต่างในด้านนิสัยและทัศนคติในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีนิสัยและทัศนคติในการเรียนไม่แตกต่างกัน

สุวิมล ว่องวานิช (2522) ได้ศึกษาผลสัมพัทธ์ของระหว่างองค์ประกอบด้านเข้าวัดปัญหาส่วนตัว นิสัยและทัศนคติทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,175 คน พบว่า นิสัยและทัศนคติโดยส่วนรวมกับองค์ประกอบอื่น ๆ สามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อแยกนิสัยทางการเรียน และทัศนคติทางการเรียนเป็นตัวแปรคนละตัว พบว่า ตัวแปรทั้งสองร่วมกับตัวแปรอื่น มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสัยทางการเรียนจะมีความสัมพันธ์สูงกว่าทัศนคติทางการเรียน

นพดล นิลเสถียร (2525) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพลศึกษา ทักษะทางกีฬาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายและหญิง จำนวน 400 คน พบว่า ทัศนคติต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนชาย หญิง มีความสัมพันธ์กับทักษะทางกีฬา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และทักษะทางกีฬาของนักเรียนชาย หญิง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

วิภา แดงเจริญ (2529) ศึกษาการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีฐานะชั้นปีต่างกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2527 จำนวน 1,151 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามภูมิหลังของนิสิต แบบสำรวจสภาพบรรยากาศในการเรียนการสอน และแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน และวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ ผลการศึกษพบว่า

1. นิสิตชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูแตกต่างกัน กล่าวคือนิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิต คือ บรรยากาศการเรียนการสอน โปรแกรมที่จบ ม.ศ.5/ม.6 อันดับการเลือกคณะครุศาสตร์ ประเภทผู้อุปการะ สาขาวิชาที่ศึกษา ประเภทโรงเรียน แต้มเฉลี่ยสะสม อาชีพบิดา และภูมิลำเนา กลุ่มตัวแปรเหล่านี้ อธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่อวิชาชีพครูได้ร้อยละ 10.28

Gallessich (1970) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวพยากรณ์ 8 ตัว ซึ่งได้แก่ตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพ ภูมิหลังของนักเรียน ความคิดเห็นของนักเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียน กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาปีที่ 1 จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 164 คน ทั้งนี้เขากล่าวว่าองค์ประกอบหลักที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีคือ ความถนัดทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์เดิม ซึ่งตัวพยากรณ์ทั้งสองมีส่วนร่วมในการทำนายเพียงร้อยละ 25 เมื่อเขาศึกษาโดยใช้ตัวพยากรณ์ทุกตัว ปรากฏว่าตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถึงร้อยละ 62 ซึ่งนิสัยและทัศนคติทางการเรียนก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Cowell and Entwistle (1971) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 117 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคต ทัศนคติ ความพึงพอใจ และปัจจัยด้านสุขอนามัย ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการเรียนของนักศึกษา